

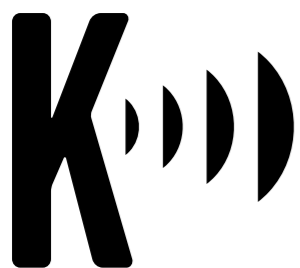
**ODBIORCY
INSTYTUCJI
KULTURY**

Seminarium
w Bramie
Poznania

16-17 listopada 2020

(**Sąsiadki
Sąsiedzi**)

Większość z nas intuicyjnie potrafiłaby odpowiedzieć na pytanie, czym jest sąsiedztwo, i do tego wymienić z imienia przynajmniej kilkoro swoich sąsiadów i sąsiadek. Z przeprowadzonych w ubiegłym roku badań wynika, że 93% Polaków uznaje za potrzebne utrzymywanie relacji z sąsiadami, a zaledwie 6% przyznaje, że nie ma ani jednego zaprzyjaźnionego sąsiada czy sąsiadki¹. Jednakże choć pojęcie sąsiedztwa od wieków nam towarzyszy, nadal wymyka się sztywnym ramom definicyjnym.

edna z najkrótszych formuł mówi, że sąsiedztwa są najbardziej lokalnymi wspólnotami miejsca. Nie powstają one jednak po prostu dlatego, że ludzie blisko siebie mieszkają. Dzieje się tak wtedy, gdy się znają, gdy czują do siebie sympatię, gdy mogą i chcą coś razem zrobić. W takim ujęciu kategoria zamieszkania jest drugorzędna względem kategorii miejsca i współnotowienia. Prowadzi nas to zatem do prostej, acz kluczowej refleksji, że nie trzeba być mieszkańcem, aby być sąsiadem. Co więcej, zaryzykuję stwierdzenie, że do grona sąsiadów zaliczyć należy przedstawicieli przyrody ożywionej. Zatem sąsiedztwo można odczuwać i realizować na wiele różnych sposobów. W dynamikę otoczenia sąsiedzkiego coraz częściej wpisują się także instytucje kultury. Nie zapominają przy tym, iż opiera się ona jednocześnie na bliskości i niezbędnym, zdrowym dystansie.

literaturze przedmiotu na temat współczesnych cech sąsiedztwa oraz zmian, jakim ono ulega, zarysowują się dwie kwestie. Z jednej strony postępująca globalizacja, zmieniające się techniki i narzędzia komunikacji, rosnąca mobilność (zjawisko wynajmu i czasowego zamieszkiwania w danej przestrzeni) wpływają na fundamenty wspólnot lokalnych. Relacje międzyludzkie, a tym samym również więzi sąsiedzkie ulegają osłabieniu, cechuje je często powierzchowność, pragmatyzm, dystans, a nawet nieufność. Z drugiej strony widoczna staje się potrzeba przynależności, osadzenia w lokalnej i regionalnej tożsamości. Pojawia się szereg inicjatyw integrujących mieszkańców dzielnicy, osiedla, ulicy, kamienicy czy bloku. Te dwa kierunki sprawiają, że sąsiedztwo nie zanika, stanowi nadal ważny składnik organizacji życia społecznego i świadczy o jego jakości.

¹ Badanie przeprowadzone w kwietniu i maju 2019 r. przez Centrum Badań Społecznych Fundacji UAM we współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w ramach projektu „Amica for others”.

W moderowanie i modelowanie obydwu opisanych powyżej tendencji może włączyć się instytucja kultury. Jako podmiot zaufania społecznego jest uczestnikiem procesu budowania i wzmacniania więzi wspólnot sąsiedzkich. Może także interpretować lokalne dziedzictwo, przez co stawia pytania o teraźniejszość i przyszłość. Idea sąsiedztwa, która od jakiegoś czasu przeżywa swoisty renesans, zwłaszcza w obszarach zurbanizowanych (także w kontekście instytucji kultury)², w kryzysie epidemii i po nim wymagać będzie z pewnością nowego namysłu.

dr Monika Herkt

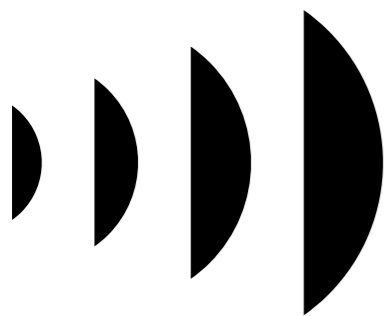
dyrektor Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT

Zapraszamy na kolejne seminarium z cyklu „**Odbiorcy Instytucji Kultury**”. Tegorocznym tematem jest społeczność lokalna. Podczas szóstego już spotkania w Bramie Poznania w gronie pracowników/pracowniczek instytucji kulturalnych i naukowych wspólnie zastanowimy się m.in. nad następującymi zagadnieniami:

- › Jak rysuje się obraz sąsiadów i sąsiedzkości w polskiej kulturze?
- › Kim są sąsiadki i sąsiedzi instytucji kultury, jak dobrze ich znamy, jakie łączą nas relacje?
- › Jakimi sąsiadami są instytucje kultury: alienowanymi, kurtuazyjnymi, pomagającymi, przyjacielskimi, zaangażowanymi?
- › Dla jakich instytucji kultury więzi sąsiedzkie mają szczególne znaczenie?
- › Czy instytucje kultury kreują kompetencje sąsiedzkie?
- › Czy wspólnie podejmujemy inicjatywy sąsiedzkie na rzecz zmiany najbliższego nam otoczenia?
- › Jak kształtować relacje sąsiedzkie w kryzysie epidemii i po nim?

17 listopada zapraszamy na warsztat dr. Bartka Lisa „Diagnoza otoczenia sąsiedzkiego – wstęp do pracy własnej” dla edukatorów(ek) i animatorów(ek) związanych z instytucjami kultury i nie tylko. Skupimy się na takich wyzwaniach jak: diagnoza otoczenia sąsiedzkiego, badanie potrzeb oraz budowanie, wzmacnianie i utrzymywanie relacji w ramach społeczności lokalnej.

² Tutaj warto wspomnieć chociażby o ubiegłorocznej październikowej III Ogólnopolskiej Konferencji „Miejsca Otwarte. Przestrzeń spotkań sąsiedzkich” czy też tegorocznej edycji organizowanego przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku „Muzealnego think-tanku” poświęconej relacjom sąsiedzkim.

**Współpraca – pomoc –
wspólnota. Rola pomocy
sąsiedzkiej w tradycyjnej
kulturze wiejskiej**

dr hab. Anna Dróżdż,
prof. UŚ

Jednym z filarów, na których jeszcze do niedawna opierało się funkcjonowanie społeczności wiejskich w Polsce, było sąsiedztwo. Codzienna egzystencja w obrębie określonej grupy prowadziła do wytworzenia zarówno silnych więzi pomiędzy jej członkami, jak i zasad oraz norm określających strukturę działania relacji. Przyczyniło się to między innymi do wypracowania złożonej i obwarowanej wieloma sankcjami formy kooperacji. Rozpatrując różne rodzaje układów społecznych i współzależności określających współzycie rodzinne i sąsiedzkie, można stwierdzić, że ich cechą charakterystyczną były wzajemna pomoc i współdziałanie. Wielowiekowe funkcjonowanie wspólnot spowodowało, że wykształciły się szczegółowo określone zasady regulujące sąsiedzkie życie. Przejawiały się one w aktywnościach zarówno o charakterze symbolicznym, jak i praktycznym. Obecność wszelkiego rodzaju form współdziałania można było zauważyć niemal we wszystkich podejmowanych przedsięwzięciach. Pojawiała się ona w trakcie cyklicznie powtarzających się prac polowych, podczas wykonywania różnego rodzaju zadań gospodarskich, a także w sytuacjach wyjątkowych i w związku z wypadkami losowymi. Owa złożoność form i wariantów kooperacji sąsiedzkiej wskazuje na uniwersalność podejmowanych aktywności. Można więc stwierdzić, iż pomoc wzajemna była nie tylko reakcją na określoną sytuację gospodarczą, ale przede wszystkim wyrazem istniejących zależności i więzi społecznych.

Anna Dróżdż – doktorka habilitowana nauk humanistycznych, etnologa i antropolożka, pracowniczka badawczo-dydaktyczna na Uniwersytecie Śląskim. Współautorka publikacji na temat kultury wiejskiej i jej przemian. Badaczka terenowa (prowadziła badania terenowe m.in. na Podlasiu, Mazurach, Kujawach i Żuławach) i popularyzatorka wiedzy o kulturze wsi. Jej zainteresowania naukowe obejmują takie zagadnienia jak: dziedzictwo kulturowe, kultura tradycyjna i pamięć społeczna. Szczególnie koncentruje się na kulturze dnia codziennego oraz jej przemianach. Swoje rozważania opiera na materiałach archiwalnych, z których stara się wydobywać obrazy „małych światów przeżywanymi”. Związana jest z pracownią i archiwum *Polskiego atlasu etnograficznego*, dla którego stara się odnaleźć nowe konteksty interpretacyjne.

**O anatomii wielkomiejskiego
sąsiedztwa współcześnie –
myśli wybrane**

dr hab. Jacek Kotus,
prof. UAM

Wchodzimy w trzecią dekadę XXI wieku w sposób swoiście dynamiczny. Z jednej strony era cyfrowa otworzyła przed ludźmi możliwości komunikacji społecznej innej niż dotąd. Z drugiej strony współczesny mieszkaniec krajów globalnego Zachodu to człowiek wyzwolony, świadomy swoich praw społecznych i obywatelskich. Potrafi wyrażać publicznie swoje poglądy oraz postawy. Na pewno wpływ na jego codzienne myślenie mają sprawy wyraźnie ponadlokalne, choćby klimatyczne, polityczne czy powiązane z pandemią. Na przełomie dekad żyjemy jak nigdy dotąd problemami świata. Gdzie w tej sytuacji lokuje się tytułowe sąsiedztwo, w naszym przypadku wielkomiejskie? Czy w roku 2020 jest ważne i potrzebne? Czy jest ono remedium na społeczno-polityczne troski, czy też jest zbędnym pozaświatem? Wreszcie jaka jest obecna natura wielkomiejskiego sąsiedztwa? Te pytania zadamy sobie podczas spotkania. W trakcie wystąpienia na pewno także zarysowane zostaną możliwe autorskie odpowiedzi. Bez wątplenia sąsiedztwo jest jedną z podstawowych kategorii społeczno-przestrzennych. Na pewno jest to kategoria dynamiczna. Jaka jest jego współczesna anatomia? Postaramy się podjąć na ten temat dyskusję.

Jacek Kotus – profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Obecnie współtworzy Pracownię Geografii Krytycznej Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. Jest socjologiem, który swoją karierę naukową związał z geografią społeczną i gospodarką przestrzenną. Pozwala mu to spoglądać na kwestie życia społecznego z perspektywy przestrzennej. Od początku swojej pracy zawodowej zajmuje się badaniem społeczności lokalnych oraz społecznymi zagadnieniami planowania przestrzennego. Od kilku lat podejmuje problematykę zjawisk społecznych w kontekście rzeczywistości cyfrowej i dwóch podstawowych kategorii w naukach społecznych: „miejsca” oraz „komunikacji społecznej”. Współpracuje z Paulem C. Adamsem z University of Texas at Austin, kierując wspólnym projektem badawczym NCN 2018/31/B/HS4/00059.

Czy warto dobrze żyć z sąsiadami? Relacje sąsiedzkie w strategiach działania i rozwoju instytucji kultury

dr Agata Wittchen–Barełkowska

Podczas wystąpienia zastanowimy się, czy i dlaczego relacje sąsiedzkie są istotne w strategii instytucji kultury i jak wpływają na całokształt ich działalności. Zajmować nas będą kwestie związane z przestrzenią: przyjrzymy się, jak relacje sąsiedzkie funkcjonują w kontekście obszarów rewitalizacji i jaką rolę odgrywa nowa infrastruktura kulturalna w zastanej przestrzeni. Zapytamy również o to, czy warto sąsiadów traktować poważnie i zaprosić ich do współtworzenia instytucji kultury.

Agata Wittchen–Barełkowska – specjalistka ds. komunikacji, dziennikarka, prezes zarządu NU Foundation. Przez 15 lat zajmowała się komunikacją, produkcją i promocją kultury, pracując dla instytucji kultury w Polsce i za granicą. Od 2017 roku pełni funkcję prezesa zarządu fundacji NU Foundation, której celem jest łączenie środowisk kultury i biznesu oraz profesjonalizacja kadr kultury w Polsce. Tworzy strategie komunikacyjne, treści i warsztaty dla klientów indywidualnych, biznesowych i instytucjonalnych.

Muzeum w sąsiedztwie. Od ekomuzeum do koncepcji muzeum społeczności

dr hab. Dorota Folga–Januszewska, prof. ASP

Wśród wielu koncepcji muzeów w drugiej połowie XX wieku szczególnie dynamicznie rozwijała się myśl o powrocie do idei „muzeum spotkań”, po części inspirowana starożytną literaturą opisującą muzejony jako wzgórza i ośrodki wiedzy, po części będąca rezultatem przemian społecznych po 1968 roku. Wykształcone w latach 70. XX wieku pojęcie ekomuzeum ewoluowało i ewoluuje nadal, a jednym z nurtów współczesnego muzealnictwa stało się tzw. muzeum rozszerzone, którego głównym założeniem ma być tworzenie *in situ* ośrodków mediacji, które odwołując się do badań, miejscowych tradycji i nowych trendów kulturowych, mają służyć sąsiedzkiej refleksji na temat dziedzictwa.

Dorota Folga–Januszewska – historyk sztuki, muzeolog, krytyk. Studiowała historię sztuki na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie się doktoryzowała i habilitowała. Profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dr hab. nauk o sztuce. Kierownik Zakładu Teorii Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, wicedyrektor Muzeum Pałacu Jana III w Wilanowie. W latach 2008–2014 autorka programu studiów muzeologicznych na UKSW w Warszawie (Kierownik Katedry i dyrektor Instytutu Muzeologii). W latach 1979–2008 pracowała w Muzeum Narodowym w Warszawie (wieloletni kurator Gabinetu Grafiki i Rysunków Współczesnych, wicedyrektor ds. Naukowych i Edukacji, dyrektor). Członek Międzynarodowej Rady Muzeów ICOM, prezydent ICOM–Polska (w l. 2002–2008 i 2012–2018), prezydent MOCO ICOM 2014–2016, członek SAREC ICOM, 2016 r. prezydent Komitetu ds. Rezolucji ICOM, członek AICA. Ekspert Rady Europy ds. muzeów. Autorka ponad 300 publikacji z zakresu muzeologii, teorii i sztuki XVII–XX w. kuratorka 64 wystaw realizowanych w Polsce, Niemczech, Austrii, USA, Irlandii, Francji, Japonii i Rosji.

Muzea i sąsiedztwo

Ewa Chomicka

W 2020 roku Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku zaprosiły muzealników i muzealniczki z całej Polski, a także osoby zainteresowane współpracą ze społecznościami lokalnymi do udziału w kolejnej edycji „Muzealnego think-tanku”. Think-tank to platforma wymiany inspiracji, praktyk i doświadczeń, a także wspólnego przedyskutowywania wątpliwości, pytań, wypracowywania wzajemnych rekomendacji.

Tegoroczna edycja poświęcona była tematowi „Muzea i sąsiedztwo” i powstała we współpracy dwóch muzeów, dla których wątek sąsiedztwa jest istotnym elementem działalności. O jej wyjątkowości przesądził też szczególnie czas, w jakim była organizowana: czas społecznej kwarantanny, przeformułowywania dotychczasowych sposobów funkcjonowania, poszukiwania nowych/innych form obecności i relacji, niepewności jutra.

Podczas wystąpienia chciałabym opowiedzieć, jakie główne wątki zostały zmapowane w obszarze „muzea i sąsiedztwo” jako najważniejsze, jakie główne wnioski wynikają z naszych spotkań, a także jakie lekcje z pandemii wyciągamy dla myślenia o sąsiedztwie.

Ewa Chomicka – antropolożka kultury, muzealniczka i kuratorka sztuki współczesnej. Kieruje Laboratorium Praktyk Muzealnych w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN – komórką zajmującą się rozwojem współpracy między muzeum i artystami współczesnymi oraz rozwijaniem interdyscyplinarnych inicjatyw łączących sztukę, badania i aktywizm. Stara się otwierać i demokratyzować instytucje kultury, budować długofalowe relacje między instytucjami i uczestnikami/uczestniczkami działań. Kuratorka „Muzealnego think-tanku”, którego ostatnia edycja była poświęcona tematowi „Muzea i sąsiedztwo”.

Archiwum Społeczne Śródki

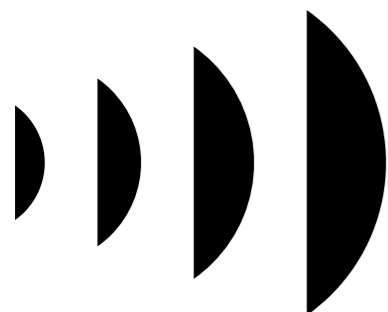
Anna Pikuła

Istotą archiwów społecznych jest zaangażowanie społeczności lokalnej: sąsiadek i sąsiadów. Mieszkańcy są głównymi bohaterami zbieranych materiałów – przekazują swoje zdjęcia, opowiadają historie. Archiwum Społeczne Śródki powstało w Bramie Poznania w 2015 roku, aby wspólnie poszerzać zasób wiedzy historycznej oraz tworzyć przestrzeń współpracy i wymiany informacji, w której działać mogą wszyscy wielbiciele dzielnicy, stowarzyszenia i instytucje. W Archiwum gromadzimy ślady przeszłości Śródki, gdyż wierzymy w wartość historii codzienności, z pozoru zwykłych zdarzeń i ludzi. Dzięki temu możemy tworzyć lepsze sąsiedztwo.

Anna Pikuła – absolwentka turystyki i rekreacji na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W pracy zawodowej korzysta z założeń idei interpretacji dziedzictwa oraz koncepcji muzeum narracyjnego. Brała udział w tworzeniu ekspozycji stałej Bramy Poznania. W Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT zajmuje się organizacją wystaw czasowych oraz współprowadzi Archiwum Społeczne Śródki.

Biblioteka w sąsiedztwie

Agnieszka Borkiewicz

Biblioteki to ważne miejsca w społecznościach lokalnych, często postrzegane jako jedno z tzw. trzech miejsc, obok domu i pracy, wokół których koncentruje się życie człowieka. Dziś biblioteki często wspierają działania oddolne mieszkańców, dając im wsparcie instytucjonalne czy organizacyjne, aktywizując do działania. W bibliotekach jako miejscach zaufania społecznego odbywają się konsultacje dotyczące spraw ważnych dla mieszkańców. Biblioteki w końcu są po prostu przyjaznymi miejscami, gdzie całe rodziny mogą wspólnie i co ważne bezpłatnie spędzać wolny czas. To tutaj budują się relacje sąsiedzkie między tymi, którzy w bliższej lub dalszej okolicy mieszkają lub przebywają. Na przykładzie Jarocina odpowiem na pytania, czy mieszkańcy postrzegają bibliotekę jako swoją sąsiadkę, czy dbają o nią, chcą z nią, czy raczej w niej spędzać wolny czas, jak biblioteki w Jarocinie wtapiają się w lokalną społeczność, w jaki sposób badają potrzeby swoich sąsiadów. Te kwestie zostaną zobrazowane konkretnymi przykładami:

Dobre sąsiedztwo buduje się latami – filia w Witaszycach jako przykład mobilizacji mieszkańców i lokalnego biznesu na rzecz biblioteki.

Jak zadbać o wspólną przestrzeń i czy można ją po sąsiedzku współdzielić pomiędzy kilka organizacji – JOK Jarocin jako przykład przestrzeni do realizacji oddolnych działań mieszkańców i NGO.

Kamienica Kultury – nowe miejsce na kulturalnej mapie Jarocina, czy ma szansę stać się dobrą sąsiadką i jak to zrobić w czasie pandemii.

Na koniec wystąpienia pojawi się kilka refleksji jak być dobrym, a jednocześnie odpowiedzialnym sąsiadem w społeczności lokalnej.

Agnieszka Borkiewicz – absolwentka studiów podyplomowych w zakresie menedżera kultury na Wyższej Szkole Umiejętności Społecznych w Poznaniu oraz programu dla dyrektorek i dyrektorów bibliotek „Kieruj w dobrym stylu”, członkini Grupy InicJaTyWy, tworzącej oddolne sieci dyrektorów bibliotek w całej Polsce.

Sąsiedztwo ze społecznością szkolną – wzajemne relacje, wspólne projekty

Michał J. Pilas

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie współdzieli budynek z I Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Chrobrego. Budynek składa się z dwóch osobnych części połączonych łącznikiem, gdzie hol stanowi punkt, w którym te dwie instytucje się stykają. Dwóch gospodarzy, jeden budynek, wspólny cel: uczyć. Jak na tym polu wypada współpraca muzeum z liceum? Jeden z projektów, które wspólnie realizowaliśmy, nosił tytuł „Legenda o piastowskiej Matce Królów”. Jego celem było stworzenie wystawy mobilnej opisującej historię córki Mieszka I Świętosławy. We współpracy z młodzieżą z I Liceum powstał scenariusz, a następnie nagrano i zrealizowano animację z elementami *live-action*. Wszyscy brali udział jako aktorzy w scenach kręconych na terenie Centrum Słowian i Wikingów JOMSBORG – VINETA WOLIN. Projekt pozwolił uczestnikom zebrać nowe doświadczenie i poszerzyć wiedzę z zakresu historii początków Polski. Wspólnie stworzyliśmy wystawę, która była pokazywana w kilku miejscach w Polsce. Film stanowi jej integralną część, ale można go również obejrzeć na portalach internetowych takich jak Facebook i YouTube.

Michał J. Pilas – absolwent archeologii na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uczestnik badań wykopaliskowych na ważnych stanowiskach archeologicznych, m.in. na Ostrowie Tumskim i Starym Rynku w Poznaniu. Od początku studiów związany z Eksperymentalnym Obozowiskiem Łowców i Zbieraczy, prowadzonym przez dr Katarzynę Pyżewicz. W działalność edukacyjną zaangażowany od maja 2010 roku. Pomagał oraz brał udział w festiwalach archeologicznych, piknikach z historią. Związany z Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, gdzie w latach 2017–2019 pracował jako edukator i rekonstruktor. W lutym 2019 roku zasilił szeregi edukatorów muzealnych w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Projekty „Warsztaty z rewolucji” oraz „BEDTIME”, najnowsze wydarzenia wokół wystaw „Magiczne zaangażowanie” oraz „TYMCZAS: Albo nie ma nic albo wszystko naraz”

**Kinga Mistrzak
oraz Zofia nierodzińska**

Galeria Miejska Arsenał jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Urząd Miasta Poznania. Organizujemy wystawy, wydarzenia, prowadzimy działalność wydawniczą, rozwijamy program edukacyjny oraz kontynuujemy zakupy do kolekcji galerii. Jako instytucja publiczna interesujemy się kontekstami politycznymi, społecznymi i ekologicznymi, w których jesteśmy usytuowani. Naszym celem jest tworzenie miejsca, w którym możliwa jest debata na każdy temat. Używając sztuki jako argumentu, zabieramy głos w aktualnych dyskusjach oraz wskazujemy na nowe, jeszcze niewyartykułowane sposoby uczestnictwa w świecie – świecie, który współkształtujemy i za który bierzemy odpowiedzialność. Galeria jest miejscem wspólnym. Razem z odbiorcami i odbiorczyniami wypracowywany jest charakter instytucji, która pragnie być nie tyle krytyczną, co afektywną, wrażliwą na głosy i impulsy płynące spoza jej własnego uniwersum. W ostatnim czasie w Galerii Miejskiej Arsenał odbyło się wiele projektów i wystaw o partycypacyjnym charakterze, takich jak „Warsztaty z rewolucji”, „BEDTIME”, „Kreatywne Stany Chorobowe: AIDS, HIV, RAK”, „Używać sztukę” czy „Magiczne zaangażowanie”. Zaprezentujemy ich założenia i opowiemy o procesie realizacji.

Zofia nierodzińska – kuratorka wystaw i wydarzeń, autorka tekstów, od trzech lat zastępczyni dyrektora Galerii Miejskiej Arsenał, współredaktorka Magazynu RTV o sztuce i aktywizmie. Ukończyła Uniwersytet Sztuki w Berlinie (magisterium) i Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu (doktorat).

Kinga Mistrzak – animatorka, edukatorka, kuratorka projektów społecznych. Obecnie pracuje w Galerii Miejskiej Arsenał w Poznaniu. Ukończyła kognitywistykę na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza oraz intermedia na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu. W pracy poszukuje różnorodnych form kontaktu ze sztuką i stara się wykorzystywać więziotwórczy charakter tych poszukiwań.

„Inspiruj. Działaj. Bądź aktywny lokalnie” – Centrum Inicjatyw Lokalnych (Poznań)

Anna Żygulska

Centrum Inicjatyw Lokalnych to program uruchomiony przez Gabinet Prezydenta Miasta Poznania w 2016 roku. Jego idea streszcza się w hasło „Inspiruj. Działaj. Bądź aktywny lokalnie”. Inspiracja, działanie, aktywność to kluczowe elementy społeczeństwa obywatelskiego. Społeczeństwa, które dąży do zmiany społecznej i rozwoju poprzez swoją aktywność i zdolność do samoorganizacji oraz określania i osiągania wyznaczonych celów. Centrum Inicjatyw Lokalnych – to sieć lokalnych miejsc, których celem jest poprawa jakości życia mieszkańców. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach CIL skupiają się na współpracy międzyrodzinkowej i międzypokoleniowej, która nie tylko zwiększa szanse na rozwój solidarności społecznej oraz włączenia i integracji, ale też podnosi poziom obywatelskości mieszkańców oraz ich zaangażowania w sprawy miasta czy osiedla. Dlatego też realizowane w CIL działania prowadzi się w duchu otwartości na samoorganizację i inicjatywę społeczeństwa, w atmosferze dialogu z mieszkańcami. Centra Inicjatyw Lokalnych kreują i wspomagają działania scalające społeczność lokalną, zachęcają do pracy na rzecz wspólnej przestrzeni. Wspierając inicjatywy nieformalne, wzmacniają potencjał społeczny, umożliwiają uczestnictwo w życiu społecznym. CIL to tworzenie środowiska do wymiany doświadczeń i współpracy sąsiedzkiej. Istotne jest też budowanie postaw prospołecznych, inspirowanie do działania, do udziału w konsultacjach społecznych.

Anna Żygulska – w latach 2010–2014 pracowała jako organizatorka społeczności lokalnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Poznaniu. W ramach jej działań powstało Stowarzyszenie Przyjaciół Śródki i okolic „Środeja” oraz Partnerstwo Lokalne „Republika Śródka”. Od 2015 roku zatrudniona w Gabinetcie Prezydenta Urzędu Miasta Poznania na stanowisku głównego specjalisty ds. komunikacji społecznej. Od samego początku współtworzy i koordynuje realizację programu CIL. Współpracowała z Uniwersytetem im. A. Mickiewicza w Poznaniu, prowadząc prelekcje dla studentów pracy socjalnej na temat organizowania społeczności lokalnej. Od 2012 roku bierze udział w wizytach studyjnych studentów z Case Western Reserve University – organizowanie społeczności lokalnej. W 2018 roku otrzymała nagrodę Animator Solidarności Codziennie im. H. Radlińskiej.

WARSZTAT 17 listopada

Warsztat Diagnoza otoczenia sąsiedzkiego – wstęp do pracy własnej

dr Bartek Lis

W trakcie naszego spotkania zastanowimy się wspólnie czym jest tak naprawdę „sąsiedztwo”? Co ono oznacza w codziennej praktyce animatorów i animatorek kultury oraz instytucji kultury? Na ile znamy „naszych sąsiadów”? Co wiemy o ich motywacjach i potrzebach związanych z uczestnictwem w kulturze? Dowiemy się, w jaki sposób można i należy diagnozować społeczność lokalną. Uwagi na ten temat będą stanowiły dla nas przyczynek do zaplanowania sąsiedzkich działań, czyli takich, które nie tylko uwzględniają potrzeby lokalnych mieszkańców, ale i są realizowane wspólnie z nimi.

W trakcie warsztatu będziemy pracować wspólnie z wykorzystaniem zdalnych narzędzi internetowych a także indywidualnie i w małych zespołach.

Metody pracy: prezentacje, dyskusje, ćwiczenia do wykonania, praca indywidualna

Bartek Lis – doktor socjologii i badacz społeczny, animator kultury i edukator związany z Centrum Praktyk Edukacyjnych w Centrum Kultury Zamek w Poznaniu, autor tekstów i artykułów naukowych i popularyzatorskich. Od 2012 roku współpracownik Towarzystwa Inicjatyw Twórczych „ę” jako badacz, ewaluator i szkoleniowiec. W latach 2012– 2017 kurator projektów społecznych w Muzeum Współczesnym Wrocław (organizacja i współorganizacja ponad 300 wydarzeń kulturalnych – debat, warsztatów, projektów interdyscyplinarnych, wystaw). Pomysłodawca i realizator w CK Zamek projektu „Zamek Otwarty. Kultura dla i z seniorami zależnymi”. Zajmuje się m.in. edukacją obywatelską, rozwojem publiczności (audience development), tematyką „niewidocznych niepełnosprawności”, „senioralnej zależności”, wykorzystywaniem sztuki w edukacji i praktyce społecznej. Certyfikowany moderator procesów projektowych w metodologii „design thinking”. Stypendysta Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2020).

HARMONOGRAM SEMINARIUM

16 listopada

10:00–10:30	Otwarcie i wprowadzenie / dr Monika Herkt, dyrektor CTK TRAKT
10:30–11:00	Współpraca – pomoc – wspólnota. Rola pomocy sąsiedzkiej w tradycyjnej kulturze wiejskiej / dr hab. Anna Drożdż, prof. UŚ (Instytut Nauk o Kulturze, Uniwersytet Śląski w Katowicach)
11:00–11:30	O anatomii wielkomiejskiego sąsiedztwa współcześnie – myśli wybrane / dr hab. Jacek Kotus, prof. UAM (Pracownia Geografii Krytycznej, Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM)
11:30–12:00	Czy warto dobrze żyć z sąsiadami? Relacje sąsiedzkie w strategiach działania i rozwoju instytucji kultury / dr Agata Wittchen-Barełkowska, NU Foundation Poznań
12:00–12:30	Muzeum w sąsiedztwie. Od ekomuzeum do koncepcji muzeum społeczności / dr hab. Dorota Folga-Januszewska, prof. ASP (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, ICOM)
12:30–13:00	Przerwa
13:00–13:30	Muzea i sąsiedztwo / Ewa Chomicka, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN
13:30–13:45	Archiwum Społeczne Śródki / Michał Kępski i Anna Piкуła, Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT

13:45–14:00	Biblioteka w sąsiedztwie / Agnieszka Borkiewicz, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jarocin
14:00–14:15	Sąsiedztwo ze społecznością szkolną – wzajemne relacje, wspólne projekty / Michał Pilas, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie
14:15–14:30	Projekty „Warsztaty z rewolucji” oraz „BEDTIME”, najnowsze wydarzenia wokół wystaw „Magiczne zaangażowanie” oraz „TYMCZAS: Albo nie ma nic albo wszystko naraz” / Kinga Mistrzak i Zofia nierodzińska, Galeria Miejska Arsenał w Poznaniu
14:30–14:45	„Inspiruj. Działaj. Bądź aktywny lokalnie” – Centrum Inicjatyw Lokalnych (Poznań) / Anna Żygulska, Urząd Miasta Poznania
14:45–15:00	Zakończenie

17 listopada

10:00–16:00	Warsztat „Diagnoza otoczenia sąsiedzkiego – wstęp do pracy własnej”
-------------	---

**ODBIORCY
INSTYTUCJI
KULTURY**

Seminarium
w Bramie
Poznania

16-17 listopada 2020

(**Sąsiadki
Sąsiedzi**)

**Organizator seminarium: Centrum
Turystyki Kulturowej TRAKT
w Poznaniu**

**Zespół programowy: dr Monika Herkt,
Bartosz Małolepszy, Michał Kępski**

**Zespół organizacyjny: Anna Gruszka,
Agata Kierzkowska**

ORGANIZATOR:

POZnań*

PATRONAT:

